

OLIMPIADA DE LECTURĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ-LAV*
etapa județeană, 29 ianuarie 2017

Secțiunea liceu – lector experimentat, nivelul 4 – clasele a XI-a și a XII-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele, și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

DURERE

de Anton Pavlovici Cehov

Cui să-i împărtășesc durerea mea?...¹

Se înserează. Fulgi de zăpadă mari și apoși roiesc alene în jurul felinarelor aprinse de curând și se așază în strat subțire și moale pe acoperișuri, pe spinările cailor, pe umerii și căciulile oamenilor. Birjarul Iona Potapov e alb din cap până-n picioare, ca o nălucă. Stă pe capră încovoiat, atât cât se poate încovoia un trup viu, și nici nu-i trece prin gând să se miște. Dacă s-ar așeza peste el un troian întreg, poate că nici atunci n-ar găsi de cuviință să se scuture... Căluțul lui e tot atât de alb și de nemișcat, ca și stăpânul. Așa cum stă încremenit, cu forme colțuroase și cu picioare lungi și drepte ca niște bețe, aduce, chiar de aproape, cu un căluț de turtă dulce, din cei de o copeică bucata. Fără îndoială că e adâncit în gânduri. Un căluț ca el, smuls de la plug, de la priveliștile lui obișnuite, cenușii și aruncat aici în vârtoarea plină de lumini monstruoase, de zgomote neîntrerupte și de oameni grăbiți, nu poate să nu stea pe gânduri...

Iona și căluțul lui nu s-au urnit din loc de mult. Au ieșit din curte înainte de amiază, totuși încă n-au făcut safteaua². Și iată că peste oraș se lasă umbra înserării. Lumina palidă a felinarelor se colorează mai viu, iar larma străzii sporește tot mai mult.

— Birjar, la Vâborg! – aude Iona. Hei, tu, birjar!

Iona tresare și, printre genele lipite de zăpadă, vede un militar într-o manta cu glugă.

— Du-mă la Vâborg! – repetă militarul. Da' ce-i cu tine, ai adormit? La Vâborg, îți spun!

În semn de încuviințare Iona smucește de hățuri, de se scutură zăpada de pe spinarea calului și de pe umerii lui. Militarul se așază în sanie. Birjarul plescăie din buze, întinde gâtul ca o lebădă, se ridică puțin și, mai mult din deprindere decât de nevoie, învârte biciul. Căluțul își întinde și el gâtul, își îndoie picioarele subțiri și se urnește din loc, nehotărât...

— Un' te bagi, momăie? – aude Iona deodată din puhoiul întunecat care se mișcă înainte și înapoi. Unde dracu' te bagi? Ține dreapta!

— Ce, nu știi să mîi? Ține dreapta! – se înfurie și militarul.

Vizitiul unui cupeu îl înjură, un trecător care trece strada în goană se izbește de botul căluțului și se uită urât la el, în timp ce-și scutură zăpada de pe mânecă. Iona stă pe capră ca pe ace, își aruncă coatele în lături și-și rotește ochii în jur ca un nebun, de parcă nu-și dă seama unde se află și ce caută acolo.

— Mari ticăloși! – face militarul în batjocură. N-au altă grijă decât să dea peste tine ori să ți se vâre sub cal! Să știi că s-au înțelese...

Iona se întoarce spre mușteriu și-și mișcă buzele... Se vede că vrea să spună ceva, dar din gâtul lui nu iese decât un fel de hârâială.

— Ce este? – îl întreabă militarul.

¹ Mottoul reproduce primul vers al cântecului religios *Bocetul și faptele lui Iosif*.

² saftea, s.f., Prima vânzare făcută de un negustor dintr-o marfa nouă sau la începutul unei zile; început norocos al unui lucru.

Iona își strâmbă gura într-un fel de zâmbet, își întinde gâtul și șuieră:

— Mie, boierule... cum să vă spun?... Mi-a murit feciorul săptămâna asta.

— Hm!... Și de ce a murit?

Iona se întoarce cu tot trupul spre militar și urmează:

— Apoi, cine poate să știe? Gândesc că de friguri... A stat trei zile în spital și pe urmă a murit... Așa a vrut Dumnezeu!

— Fă loc, afurisite! – se aude din întuneric. Ești chior, câine bătrân? Cască ochii mai bine!

— Haide, mână, mână... îl îndeamnă mușteriu. Așa n-ajungem nici poimâine. Arde-l cu biciul!

Birjarul întinde iarăși gâtul, se ridică puțin și, cu un fel de grație stângace, învârtă biciul. Apoi întoarce capul, de câteva ori, spre mușteriu. Dar omul stă cu ochii închiși. Se vede că n-are chef de vorbă. După ce îl lasă pe Vâborg, birjarul se oprește în fața unui birt, se încovoie pe capră și rămâne din nou nemișcat... Zăpada apoasă îi zugrăvește iarăși în alb, și pe el, și pe căluț. Trece un ceas, trec două...

Bocănind îndesat cu galoșii și aruncându-și vorbe murdare, pe trotuar vin trei tineri: doi – înalți și subțiri, al treilea – scurt și cocoșat.

— Birjar, la podul Politeiski! – strigă cocoșatul cu un glas dogit. Douăzeci de copeici pentru toți trei!

Iona smucește din hături și plescăie din buze. Douăzeci de copeici nu-s cine știe ce, dar el nu se gândește la bani... O rublă sau cinci copeici, pentru el e totuna acum, numai să aibă mușterii... Tinerii se apropie de birjar, îmbrâncindu-se și aruncându-și vorbe spurcate. Apoi se urcă în sanie toți trei deodată și încep să dezbată problema: care dintre ei să stea jos și care în picioare? După certuri, mofturi și discuții fără sfârșit, ajung la concluzia că, fiind cel mai scurt, cocoșatul trebuie să stea în picioare.

— Haide, mână! – strigă cocoșatul cu glas dogit, cuibărindu-se la spatele lui Iona și suflându-i în ceafă. Arde-l!... Ei, dar ce căciulă ai, măi frate-meu! Să cauți tot Petersburgul și una mai ponosită nu găsești!...

— Hî-î!... hî-î!... râde Iona. De, căciulă...

— Hei, tu, „de, căciulă”, mână! Așa ai de gând să ne duci tot drumul, hai? Poate că dorești vreo doi dupaci³ peste ceafă?...

— Parcă-mi pocnește capul... zice unul dintre cei doi lungani. Ieri, la Dukmasovi, Vaska și cu mine am băut patru sticle de coniac.

— Nu înțeleg de ce minți! – se înfurie celălalt lungan. Minte ca un dobitoc!

— Să mă bată Dumnezeu dacă nu-i adevărat...

— E tot așa de adevărat ca și vorba ceea cu păduchele care tușește...

— Hî-î! – râde Iona. Ce veseli îs boierii!

— Ptiu, lua-te-ar dracu'!... se indignează cocoșatul. Ai de gând să mergi odată ca lumea, holeră bătrână ce ești? Da ori ba? Așa se mână? Arde-l cu biciul! Haide, afurisite, dă-i! Arde-l mai bine!

Iona simte în spatele lui trupul neastâmpărat al cocoșatului și-i aude glasul dogit. Aude cum îl înjură mușterii, vede oamenii în jurul lui, și încetul cu încetul sentimentul singurătății începe să-l părăsească. Cocoșatul înjură până ce se îneacă – o sudalmă birjărească nesfârșită – apoi tușește. Lunganii încep să vorbească despre o oarecare Nadejda Petrovna. Iona întoarce capul spre ei. Îi așteaptă să facă o pauză, apoi se întoarce iarăși și zice:

— Mie, săptămâna asta... cum să vă spun... mi-a murit feciorul!

— Toți suntem muritori... oftează cocoșatul, ștergându-și buzele de atâta tuse. Haide, mână, mână! Hotărât lucru, domnilor, că nu mai merge așa! Când dracu' o să ajungem?

— Mai îndeamnă-l și tu câte un pic... știi, după ceafă!

— Auzi, holeră bătrână? Să știi că te ating după ceafă!... Dacă se poartă omul cu mânuși cu de-alde voi, rămâne să meargă pe jos!... Auzi, măi năzdrăvanule? Ori poate că puțin îți pasă de vorbele noastre?

Și Iona mai mult aude decât simte dupacii peste ceafă.

— Hî-î!... râde el. Ce veseli îs boierii... să le dea Dumnezeu sănătate!

— Ascultă, birjar, ești însurat? – îl întreabă unul dintre lungani.

— Eu? Hî-i!... că poznași îs boierii! Acuma am o singură nevastă: pământul umed care mă adastă... Hî-î!... Adică, cum s-ar zice, mormântul!... Iaca, feciorul mi-a murit, și eu trăiesc... Anapoda treabă! Moartea a greșit ușa... în loc să nimerască la mine, a nimerit la el...

³ dupac, s.m. (Reg.) ghionț, pumn.

Și Iona se întoarce, să le povestească mușteriiilor cum i-a murit feciorul. Dar tocmai atunci cocoșatul scoate un suspin de ușurare și-i anunță pe ceilalți că, în sfârșit, slavă Domnului, au ajuns. După ce primește cele douăzeci de copeici, Iona se uită lung în urma chefliilor care dispar într-un gang întunecos. Și iarăși rămâne singur, și iarăși îl împresoară liniștea... Durerea, potolită o vreme, îl cuprinde din nou și-i apasă mai greu încă pieptul. Ochii lui aleargă neliniștiți și îndurerați pe deasupra puhoiului care se mișcă, înainte și înapoi, pe cele două părți ale străzii: oare nu s-o găsi, în puzderia aceea de oameni, măcar unul singur care să-l asculte? Dar oamenii trec fără să-l ia în seamă nici pe el, nici durerea lui... Iar durerea lui e fără margini și fără sfârșit: dacă i s-ar sparge pieptul și s-ar revărsa, apoi fără îndoială că ar inunda întreg pământul... Și cu toate astea, nimeni n-o vede. S-a cuibărit într-o găoace atât de mică, încât n-o vezi s-o cauți cu lumânarea!

Iona zărește un portar cu un săculeț în brațe, își adună curajul și încearcă să intre în vorbă cu el.

— Ascultă draguță, oare cât să fie ceasul? – îl întreabă.

— Nouă trecute... Dar ce te-ai oprit aici? Fă-te mai încolo!

Iona se depărtează câțiva pași, apoi se încovoie și se lasă iarăși în voia durerii. Socotește că n-are niciun rost să mai încerce a vorbi cu oamenii... Dar nu trec nici cinci minute și se îndreaptă de mijloc, scutură din cap de parcă l-ar fi săgetat o durere ascuțită și iarăși smucește de hățuri... Nu mai poate îndura, e peste puterile lui!

„S-o iau spre casă, se gândește el. Spre casă!” Și, ca și cum i-ar fi înțeles gândul, căluțul pornește în trap mărunț. Peste vreun ceas și jumătate, Iona stă lângă un cuptor mare și murdar. Pe cuptor, pe podele și pe bănci, sforăie oameni mulți. În aer e duhoare grea și înăbușală... Iona se uită la cei care dorm, se scarpină și-i pare rău că s-a întors așa devreme acasă... „N-am scos nici cât îmi trebuie pentru ovăz, se gândește el. De asta și sunt așa de amărât. Omul care-și cunoaște rostul... care-i sătul și el, și calul lui, e totdeauna liniștit...”

Dintr-un colț se ridică un birjar tânăr. Cască somnoros și se întinde spre căldarea cu apă.

— Ți-e sete? îl întreabă Iona.

— După cum vezi!

— Ei... să fii sănătos... Da' știi, frate, că mi-a murit feciorul... Poate că ai auzit? Săptămâna asta, la spital... Necazuri!...

Iona se uită să vadă ce efect au vorbele lui. Dar nu vede nimic. Tânărul s-a învelit până peste cap și a adormit. Bătrânul oftează și se scarpină... Cum avea tânărul nevoie să bea apă, așa are și el nevoie să vorbească. Acuși se împlinește o săptămână de când i-a murit băiatul și el încă n-a vorbit cu nimeni despre asta așa cum se cuvine... Trebuie să-i povestească cuiva tot, cu socoteală și pe îndelete... Trebuie să spună cum i s-a îmbolnăvit feciorul, cum s-a chinuit, ce vorbe a spus înainte de a muri și cum a murit... Trebuie să spună cum a fost înmormântarea și cum s-a dus pe urmă la spital după hainele mortului. În sat a rămas fata băiatului, Anisia... Și despre ea trebuie să vorbească... Parcă puține are el de povestit acum? Iar cel care-l ascultă trebuie să ofteze, să suspine, să-l căineze... Cu muierile e și mai bine să stai de vorbă, cu toate că-s proaste și încep a plânge de la cele dintâi vorbe...

„Să mă duc să văd ce face calul”, își zice Iona. „Că am destulă vreme pentru dormit... M-oi sătura eu de somn!...”

Iona se îmbracă și se duce la grajd, la căluț. Se gândește la ovăz, la fân, la vremea rea... La fecioru-său nu se poate gândi când e singur... Să stea cu cineva de vorbă despre el – asta da, se poate. Dar să se gândească numai și să și-l închipuie cum arăta – îi vine din cale-afară de greu...

— Ronțâi, hai? – îl întreabă Iona pe căluț, văzând că-i strălucesc ochii. Ei, ronțâie, ronțâie... Dacă nu ne-a ieșit destul pentru ovăz, avem să mâncăm fân... Da... Îs prea bătrân ca să mai umblu pe capră... Băiatul ar fi trebuit să umble, nu eu... Era birjar, nu glumă! Numai să fi trăit!...

Iona tace câțva timp, apoi urmează:

— Așa, puică, așa, iepușoara tatii... Nu mai este Kuzma Ionâci... M-a lăsat și s-a dus... S-a apucat să moară, așa, degeaba... Să zicem că ai avea tu un mânz, și că mânzului ăstuia i-ai fi mamă dreaptă... Și să mai zicem că, așa, deodată, mânzișorul ăsta s-ar prăpădi... Nu-i așa că ți s-ar rupe inima?

Căluțul ronțâie, ascultă și suflă peste mâinile stăpânului.

Iar Iona se înfierbântă și începe să i le povestească toate, de-a fir-a-păr...

traducere de Otilia Cazimir

A. (2 puncte: 0,5 punct pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Iona a ieșit cu birja:

- a. de dimineață;
- b. înainte de prânz;
- c. înainte de zori;
- d. spre după-amiază.

2. În total, Iona are de-a lungul zilei:

- a. doi clienți;
- b. trei clienți;
- c. patru clienți;
- d. cinci clienți.

3. Iona regretă că s-a întors, deoarece:

- a. e încă devreme;
- b. nu a făcut destui bani;
- c. nu îi e somn;
- d. se simte singur.

4. Băiatul lui Iona a murit:

- a. de aproape o săptămână;
- b. de două zile ;
- c. de o săptămână;
- d. de o zi.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Cei trei mușterii ajung la destinație.
- 2. Iona îi povestește calului cum i-a murit fiul.
- 3. Iona îl întreabă pe tânărul birjar dacă îi e sete.
- 4. Iona se întoarce acasă.
- 5. Mușteriu luat cu birja îi spune că vrea să ajungă la Vâborg.
- 6. Portarul îi cere lui Iona să se dea într-o parte.
- 7. Un mușteriu îl întreabă dacă e însurat.
- 8. Un trecător se izbește de botul calului.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

- 1. Precizează motivul pentru care se sugerează că și căluțul stă pe gânduri.
- 2. Menționează trei destinații ale lui Iona de pe parcursul zilei.
- 3. Explică, în cel mult 6 rânduri, motivul pentru care „La fecioru-său nu se poate gândi când e singur”.
- 4. În text există următoarea secvență:
„Parcă puține are el de povestit acum? Iar cel care-l ascultă trebuie să ofteze, să suspine, să-l căineze... Cu muierile e și mai bine să stai de vorbă, cu toate că-s proaste și încep a plânge de la cele dintâi vorbe...”

Prezintă, în cel mult 6 rânduri, semnificația din context a gândului lui Iona.

D. (12 puncte)

Tu și colegii tăi de clasă ați avut de citit povestirea lui Cehov pentru o oră de dezbatere la ora de consiliere și orientare școlară. Dezbaterea se îndreaptă înspre problema singurătății, iar un coleg afirmă: „În esență, durerea nu o putem duce decât în singurătate. Înțelegerea pe care o căutăm la ceilalți este doar o iluzie.”

Redactează un text de cel mult 30 de rânduri care să reprezinte răspunsul tău la această afirmație. În redactarea textului vei avea în vedere formularea a două argumente care să-ți susțină punctul de vedere.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

MEMETASTAZĂ. UN STUDIU CRITIC DESPRE CONTRACULTURĂ ÎN UMORUL INTERNAUTIC ROMÂNESC

de Isaac Ionescu

3. Anatomia unei meme

Din punct de vedere structural, memele au un statut neclar. Ele pot fi înțelese ca un model de concatenat concepte noi din elemente înconjurătoare, ca o reprezentare grafică pentru un concept deja existent, cât și ca un mobil social, un transfer de informație și afecte între subiecți. Pe spectrul semnelor al lui Peirce⁴, memele se întind de la un capăt la altul – pot lua valori iconice, indexiale sau simbolice.

Cu un sistem saussurian⁵, treaba e mai ușor de disecat. Să luăm, pentru practică, un specimen 100% românesc. „Csf n-ai csf” (sau „csf ncsf”) este o memă de circulație medie-largă, originară din culisele paginii *Squatting Slavs In Tracksuits*, și reprezintă varianta comprimată a expresiei „ce să faci, n-ai ce să faci”. Trăsătura distinctivă a sa e că nu are nicio cauzalitate aparentă – nu îi e asociată niciunui simbol preexistent, nu trimite la niciun video viral. Sintagma „ce să faci, n-ai ce să faci” exista de dinainte în vocabularul uzual al românilor, însă alterarea grafiei prin abreviere a transformat varianta abreviată într-un concept separat. Cu alte cuvinte, semnificantul a fost schimbat iar semnificatul a rămas același. Mutația a lăsat un spațiu gol pentru ludic, semnul a căpătat identitate comică, i s-a asociat un simbol grafic, iar participanții la curent au ajuns să pronunțe expresia aproape complet pe litere („cesefe, naicesefe”, „cîsîfî, n-ai cîsîfî”). Mema „csf ncsf” este un exemplu de puritate izvorâtă din contingență. Cazul lui „partikip”, pornit din parodiarea concursurilor false de pe Facebook, reprezintă un model similar de reproducere fonetică a unei bastardizări.

Pentru memele grafice, formatul universal-recognoscibil este text peste imagine și are ca scop ilustrarea unei scurte povești, un *punchline* vizual, descrierea unui tip de situație ș.a.m.d. [...]

Pe internet, însă, un reper mai vizibil pentru tranziția la o *vizualitate narativă* a memelor o reprezintă site-ul cracked.com, care e descendenta directă a fostei reviste *Cracked*, și care a început să se reliefeze ca identitate autonomă de prin 2006 – 2007. Probabil înainte de oricine altcineva, cracked.com a reformat noțiunea lui Gérard Genette de peritext, înțeles ca elementul paratextual din interiorul unei opere cu rol de a ghida cititorul (titlu, numărul capitoului, ilustrație). În unele articole ale sale de tip *listicle* (list + article, astăzi un model viabil de marketing), *Cracked* a inventat un soi de *meta-peritext* – o unitate de informație explicativă care are o relație referențială dublă: una interioară, între elementele sale constitutive, și una în relație cu corpul materialului. [...]

Astfel, în parcurgerea textului, cuplul poză + descriere, în loc de a fi un adagiu para-textual, devine parte din însuși corpul narativ al textului, primind o funcție echivalentă cu o apozitie sau cu o sintagmă trecută în paranteză. Uneori, un întreg paragraf e lăsat suspendat în aer doar ca să fie închis de meta-peritext, care va suna, astfel, ca o concluzie. Exemplu ipotetic: ultima propoziție înainte de poză: „În acel moment, mi-am dat seama că criteriul cel mai eficient după care îmi alegeam bărbații era mustața”, urmată de o poză cu Stalin, urmată de descrierea pozei: „Deși mustața nu e întotdeauna un indicator bun.” Acest ultim gen de cazuri scoate în evidență autonomia meta-peritextului ca specie: scoasă din căsuța de descriere, explicația ar părea desprinsă de poză, ar da un caracter de nonsens porțiunii de text înconjurătoare (căci ar fi o propoziție singulară care

⁴ Charles Peirce, a fost filosof și logician american, fondator al curentului filosofic pragmatism și considerat unul dintre părinții semioticii moderne.

⁵ Ferdinand de Saussure, lingvist elvețian, considerat părintele lingvisticii moderne.

încheie un paragraf început înainte de poză) și efectul ar fi unul confuz; înlocuirea părții de text cu un peritext clasic („fig. 4, Iosif Stalin, portret”) ar face întreaga inserție de neînțeles; în final, eliminarea unuia dintre cele două elemente, poza cu Stalin sau descrierea sa, ar lăsa în urmă un ciot semantic fără nicio legătură cu restul textului. Așadar, meta-peritextul apare întotdeauna întreg și își pierde sensul dacă e scos din corpul lucrării. Datorită funcției sale metanarative, peritextul ajunge să performeze întotdeauna un grad oarecare de ironie, de complicitate jucăușă cu cititorul.

fragment preluat din revista **Vatra**, 19 nov., 2016

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Menționează două exemple de peritexte.
2. Precizează care este surplusul semantic al meme-ii *csf ncsf* în raport cu expresia *ce să faci, n-ai ce să faci*.
3. Explică în ce constă relația referențială dublă a meta-peritextului.
4. Prezintă, într-un text de 6-8 rânduri, semnificația afirmației: „Așadar, meta-peritextul apare întotdeauna întreg și își pierde sensul dacă e scos din corpul lucrării. Datorită funcției sale metanarative, peritextul ajunge să performeze întotdeauna un grad oarecare de ironie, de complicitate jucăușă cu cititorul.”

B. (12 puncte)

Crezi că apariția memelor de tipul *csf ncsf* este un pericol la adresa limbii române?

Motivează-ți răspunsul, într-un text de cel mult 20 de rânduri.

SUBIECTUL al III-lea 10 puncte (câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 3 puncte pentru cerința 4)

Privește cu atenție imaginile de mai jos, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Menționează două modalități de comunicare internautică pe care le identifiți în print screenul de mai jos.
2. Precizează un indicator al popularității imaginii centrale din print screenul de mai jos.
3. Explică de ce imaginea centrală din print screenul de mai jos poate fi considerată o memă.
4. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, mesajul transmis de imaginea centrală din print screenul de mai jos.

